

POSTANOWIENIE

15 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 15 listopada 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa J.K.

przeciwko J.S.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej J.K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu

z 23 czerwca 2023 r., II Ca 64/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od J.K. na rzecz J.S. kwotę 1800 (tysiąc osiemset)
złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

(R.N.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 30 września 2022 r. Sąd Rejonowy w Kluczborku oddalił powództwo J.K. przeciwko J.S. o zapłatę zachowku.

Sąd Okręgowy w Opolu wyrokiem z 22 czerwca 2023 r. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Kluczborku z 30 września 2022 r.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji wniósł powód, zaskarżając go w całości.

Formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Podał, że sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i konieczność wyjaśnienia, czy Sądy pierwszej i drugiej instancji mogły i powinny w tej sprawie samodzielnie rozstrzygnąć kwestię o ważności jednego z postanowień spadkowych po dziadku stron, a w szczególności czy w skład substratu zachowku może wchodzić jakikolwiek spadek po nim i czy do spadku po nim i po Z.H. może wchodzić jakikolwiek udział w rekompensacie za tzw. mienie zabużańskie.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest kwalifikowanym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a leżącymi w interesie powszechnym. Rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno służyć ochronie obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania oraz zapewniać jednolitość orzecznictwa sądowego w takich sprawach, w których możliwe jest dokonanie zasadniczej wykładni przepisu prawa, mającej walor generalny i abstrakcyjny.

W przepisach kodeksu postępowania cywilnego skarga kasacyjna została ukształtowana jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś do merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do

rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga, by przedstawione w niej zagadnienie prawne było istotne, co wyraża się w jego znaczeniu dla rozwoju prawa lub precedensowym charakterze. Chodzi więc o zagadnienie prawne, które będzie miało znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia konkretnej skargi kasacyjnej, lecz także dla praktyki sądowej w ogólności. Dla wykazania takiej jego kwalifikacji skarżący powinien określić treść i zakres zagadnienia prawnego oraz przytoczyć wyczerpujące argumenty prawne, prowadzące do rozbieżnych ocen i wątpliwości związanych z rozumieniem, czy stosowaniem przepisów prawa, których zagadnienie dotyczy i wskazać, czy były one już przedmiotem wypowiedzi judykatury. Istotnym zagadnieniem prawnym - w rozumieniu tego unormowania - jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Skarżący nie sprostął powyższym wymogom. Ograniczył się do podania własnych wątpliwości co do prawidłowości ustalenia w sprawie ważności postanowień spadkowych i rozstrzygnięcia, co wchodziło w skład substratu zachowku. Tak sformułowane zagadnienie prawne sprowadza się wyłącznie do pytania o czysto incydentalnym i kazuistycznym charakterze, nie zawierając w sobie elementów, które mogłyby pozwolić na sformułowanie przez Sąd Najwyższy – w ramach rozpoznania skargi kasacyjnej – ogólnego stanowiska o uniwersalnym wymiarze. W konsekwencji, podniesiona kwestia z oczywistych powodów nie może stanowić istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Przez istotne zagadnienie prawne należy rozumieć problem o charakterze prawnym a nie faktycznym albo wynikającym z wskazanych przez skarżącego

uchybień Sądu. Problem ten musi powstać na tle konkretnego przepisu prawa, mieć charakter nowy i rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozstrzygnięcie stwarza realne i poważne trudności, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie zawiera rozważań w tym zakresie, a problematyka podana przez skarżącego dotyczy tylko indywidualnej sprawy, w której skarga została wniesiona, nie ma więc waloru uniwersalności ani znaczenia dla innych spraw.

Sformułowane przez skarżącego uzasadnienie wniosku stanowi w istocie próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu, przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W okolicznościach sprawy niniejszej nie stwierdzono kwalifikowanego naruszenia prawa, uzasadniającego przyjęcie skargi do rozpoznania ze względów publicznoprawnych.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

(P.H.)

r.g.